

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародна торгівля

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору

2019

галузі знань

29 Міжнародні відносини

шифр і назва галузі знань

спеціальності

292 Міжнародні економічні відносини

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Міжнародний бізнес

назва освітньої програми / спеціалізації

академічної групи

МБ-19, ЗМБС-19

шифр академічної групи

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2021 рік

Розробник:

Черняєва Анна Олександрівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних наук,
доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Керівник (гарант) освітньої
програми

Базалієва Людмила Віталіївна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торгівельного підприємництва

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

назва кафедри

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 17.05.2021 р. № 7.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна торгівля» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування комплексного уявлення, базових знань та фахових компетентностей щодо сутності, ролі, функціонального призначення та інструментарію міжнародної торгівлі у сучасному висококонкурентному середовищі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та механізми міжнародної торгівлі, показники її розвитку, сучасні форми та методи організації міжнародного обміну товарами.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини», та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін «Міжнародна економічна діяльність України» та «Міжнародний бізнес».

Мова викладання – українська

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 2. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог.

ЗК 8. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ЗК 10. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

ЗК 11. Спроможність формалізувати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі взаємоузгодження суспільних, колективних та індивідуальних інтересів.

ЗК 12. Здатність реагувати на зміни в міжнародному бізнес-середовищі та адаптуватись до них на основі використання новітніх підходів до ведення міжнародного бізнесу; адекватно оцінювати і прогнозувати економічні та соціальні явища, системність у прийнятті обґрунтованих рішень.

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність виокремлювати закономірності, характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів.

ФК 2. Розуміння базових категорій, новітніх теорій, концепцій, правил, технологій, методів і принципів функціонування міжнародних економічних відносин і здатність їх застосувати для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК 4. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і макрорівнях та налагоджувати комунікації між ними.

ФК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК 10. Здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів.

ФК 12. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК 13. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використо.

ФК 14. Знання вітчизняної і зарубіжної практики проведення міжнародних бізнес-операцій.

ФК 18. Організація діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах глобалізації та регіоналізації на основі застосування методів, інструментів та механізмів інтеграції у глобальні та регіональні ланцюги створення доданої вартості.

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН 2. Мислити креативно та критично, володіти навичками самоаналізу, самоменеджменту, самовдосконалення, тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продюгованих ідей.

ПРН 3. Демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження, аналізу та синтезу, структурно-системного аналізу, систематизувати набуті знання, робити узагальнення і висновки на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів.

ПРН 4. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН 5. Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН 7. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН 8. Досліджувати та ідентифікувати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародних

економічних відносин різного рівня.

ПРН 9. Виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію про зовнішнє та внутрішнє середовище міжнародного бізнесу; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 13. Уміння орієнтуватися у сучасному бізнес-середовищі на основі розуміння та застосовування базових знань основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів при здійсненні господарської діяльності у сфері міжнародного бізнесу.

ПРН 14. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування середовища міжнародних відносин та моделей економічного розвитку і впливу міжнародного бізнесу на розвиток національних економік країн світу.

ПРН 15. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН 16. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків, ілюструвати і презентувати результати оцінювання, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

ПРН 17. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції світогосподарського розвитку; визначати механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів; обґрунтовувати методи, інструменти та механізми інтеграції у глобальні та регіональні ланцюги створення доданої вартості.

ПРН 18. Набуття практичних навичок щодо організації міжнародних розрахункових операцій; особливостей здійснення кредитування зовнішньоторговельних операцій; інструментів реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин у системі функціонування міжнародного бізнесу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Торгівля в системі міжнародного бізнесу

Основні етапи розвитку міжнародної торгівлі. Сучасне значення міжнародної торгівлі. Україна в системі світо-торговельних зв'язків. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Основні теорії міжнародної торгівлі. Сутність міжнародної конкуренції. Форми та методи інтернаціоналізації конкуренції. Глобалізація як основна риса сучасного розвитку конкуренції. Міжнародна торгівлі та її роль в розвитку національних економік. Україна в міжнародних торгових відносинах.

Тема 2. Міжнародна торгівля та економічний розвиток

Форми міжнародної торгівлі щодо предмету торгівлі. Зустрічна торгівля: сутність, форми, фактори і наслідки. Міжнародні концерни і консорціуми. Характеристика міжнародних розрахунків. Основні форми міжнародних розрахунків. Міжнародні платіжні системи. Торгівля в системі міжнародного бізнесу.

Тема 3. Методи міжнародної торгівлі

Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами. Торгівля через торговельно-посередницьку ланку. Фінансування міжнародної торгівлі. Міжнародна товарні ринки. Міжнародні товарні аукціони. Міжнародні торги. Міжнародні ярмарки і виставки. Переваги прямих методів продажу товарів. Особливості торгівлі в межах ТНК. Операції з перепродажу товарів.

Тема 4. Регулювання міжнародної торгівлі

Свобода торгівлі і протекціонізм. Митний тариф. Особливості тарифної політики. Квотування і ліцензування. Фінансові методи торговельної політики. Некономічні методи впливу на міжнародну торгівлю. Порівняльний аналіз тарифних і нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі.

Тема 5. Система міжнародних комерційних контрактів

Пошук і вибір іноземного партнера. Основні методи проведення переговорів. Основні прийоми проведення переговорів. Контракт як основний документ оформлення угоди. Характер структури комерційного контракту. Визначення фінансових умов комерційного контракту.

Тема 6. Структура і зміст міжнародного комерційного контракту

Види контрактів у міжнародній діяльності. Сутність основних етапів підготовки міжнародної комерційної угоди. Роль міжнародних торговельних звичаїв у процесі укладання угоди. Розробити логічну схему елементів комерційного контракту.

Тема 7. Світова ціна в торговому контракті

Світова ціна та її взаємозв'язок з внутрішніми цінами. Ціноутворення і методика розрахунку експортних цін. Цінові і валютні умови зовнішньоторгових контрактів. Роль страхування у міжнародних торговельних операціях. Особливості страхування міжнародної торгівлі в розвинутих країнах. Особливості укладання контрактів за правилами «Інкотермс». Відповіді на питання щодо специфіки процесу укладання міжнародного контракту.

Тема 8. Виконання міжнародних комерційних контрактів

Підготовка товару до відвантаження. Зовнішньоторговельна документація оформлення контракту. Діяльність міжнародних організацій зі спрощення процедур міжнародної торгівлі. Етапи підготовки товару до відвантаження. Документи із забезпечення виробництва експортного товару. Митні документи.

Тема 9. Правила і процедури врегулювання торговельних суперечок

Поняття і види торговельно-посередницьких операцій. Особливості укладання договорів з торговельними посередниками. Особливості діяльності торговельно-посередницьких фірм в сучасних умовах. Основні види суперечок в міжнародній торгівлі. Основні положення арбітражного договору. Структурні одиниці арбітражу

Тема 10. Сучасна торговельна політика України

Україна і СОТ. Україна і ЄС. Шляхи підвищення впливу України на міжнародні економічні процеси. Місце України в міжнародній торгівлі. Позитиви і негативи вступу України до СОТ. Шляхи підвищення ефективності ЗЕП України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття						34		
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття						34		
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів						112		
	Усього годин						180		
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття							4	
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття							6	
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів							170	
	Усього годин							180	

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Торгівля в системі міжнародного бізнесу	20	4		4		12													21	2		2		17
Тема 2. Міжнародна торгівля та економічний розвитк	19	4		4		11													21	2		2		17
Тема 3. Методи міжнародної торгівлі	19	4		4		11													19			2		17
Тема 4. Регулювання міжнародної торгівлі	19	4		4		11													17					17
Тема 5. Система міжнародних комерційних контрактів	19	4		4		11													17					17
Тема 6. Структура і зміст міжнародного комерційного контракту	15	2		2		11													17					17
Тема 7. Світова ціна в торговому контракті	19	4		4		11													17					17
Тема 8. Виконання міжнародних комерційних контрактів	19	4		4		11													17					17

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 9. Правила і процедури врегулювання торговельних суперечок	15	2		2		11													17					17
Тема 10. Сучасна торговельна політика України	16	2		2		12													17					17
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	34		34		112													180/6	4		6		170

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/enrol/index.php?id=2225>;

для заочної форми навчання - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4874>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Торгівля в системі міжнародного бізнесу

1. Основні теорії міжнародної торгівлі.
2. Міжнародна торгівлі та її роль в розвитку національних економік.
3. Україна в міжнародних торгових відносинах.

Тема 2. Міжнародна торгівля та економічний розвиток

1. Торгівля в системі міжнародного бізнесу.

Тема 3. Методи міжнародної торгівлі

1. Переваги прямих методів продажу товарів.
2. Особливості торгівлі в межах ТНК.
3. Операції з перепродажу товарів.

Тема 4. Регулювання міжнародної торгівлі

1. Порівняльний аналіз тарифних і нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі.

Тема 5. Система міжнародних комерційних контрактів

1. Контракт як основний документ оформлення угоди.
2. Характер структури комерційного контракту.
3. Визначення фінансових умов комерційного контракту.

Тема 6. Структура і зміст міжнародного комерційного контракту

1. Розробити логічну схему елементів комерційного контракту.

Тема 7. Світова ціна в торговому контракті

1. Відповісти на питання щодо специфіки процесу укладання міжнародного контракту.

Тема 8. Виконання міжнародних комерційних контрактів

1. Етапи підготовки товару до відвантаження.
2. Документи із забезпечення виробництва експортного товару.
3. Митні документи.

Тема 9. Правила і процедури врегулювання торговельних суперечок

1. Основні види суперечок в міжнародній торгівлі.
2. Основні положення арбітражного договору.
3. Структурні одиниці арбітражу

Тема 10. Сучасна торговельна політика України

1. Місце України в міжнародній торгівлі.
2. Позитиви і негативи вступу України до СОТ.

3. Шляхи підвищення ефективності ЗЕП України.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=2225>;

для заочної форми навчання - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4874>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Весна 2020/2021 н. р.

Осінь 2021/2022 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	
1.1	<i>Тема 1. Торгівля в системі міжнародного бізнесу</i>		
	Активна участь у дискусіях, обговореннях	1	1
	Тестування на Порталі	2	2
1.2	<i>Тема 2. Міжнародна торгівля та економічний розвиток</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.3	<i>Тема 3. Методи міжнародної торгівлі</i>		
	Підготовка доповіді	2	2
	Участь в обговоренні доповіді	1	1
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.4	<i>Тема 4. Регулювання міжнародної торгівлі</i>		
	Активна участь у дискусіях, обговореннях	1	1

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.5	<i>Тема 5. Система міжнародних комерційних контрактів</i>		
	Активна участь у дискусіях, обговореннях	1	1
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.6	<i>Тема 6. Структура і зміст міжнародного комерційного контракту</i>		
	Підготовка доповіді	2	2
	Участь в обговоренні доповіді	1	1
	Відвідування занять й участь у виконанні навчальних завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.7	<i>Тема 7. Світова ціна в торговому контракті</i>		
	Активна участь у дискусіях, обговореннях	1	1
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.8	<i>Тема 8. Виконання міжнародних комерційних контрактів</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.9	<i>Тема 9. Правила і процедури врегулювання торговельних суперечок</i>		
	Активна участь у дискусіях, обговореннях	1	1
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.10	<i>Тема 10. Сучасна торговельна політика України</i>		
	Підготовка доповіді	2	2
	Участь в обговоренні доповіді	1	1
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.11	<i>Написання тез; підготовка аналітичної інформації; участь у конкурсах /олімпіадах</i>	8	8
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	20
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	10
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	10	10
3	Оцінка з дисципліни	100	100

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / [В.В. Рокоча, та ін.]. – Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. – 698 с.
2. Міжнародна торгівля: підручник. / За ред. Ю.Г. Козака. – Київ-Катовіце-Краков: ЦУЛ, 2015. – 272 с.
3. Рожкова Т. С. Міжнародна торгівля : підручник / Т. С. Рожкова. – Київ : Київський міжнародний університет, 2015. – 665 с.
4. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування: навчальний. посібник / За ред. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С. – Київ: ЦУЛ, 2010. – 648 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

5. Зовнішньоекономічні операції і контракти [Текст]: навчальний посібник / В.В.Козик та ін. – 2-ге вид., перероб., доп. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
6. Крилова Н.В. Міжнародна торгівля [Текст] : навчальний посібник – Київ: Знання, 2008. – 365 с.
7. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: монографія [В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін.]; за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 504 с.
7. Основи міжнародної торгівлі: навчальний посібник / За ред. Ю.Г. Козака, Н. С. Логвінової. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 656 с.